

PROF. DR HAB. AGNIESZKA CYBAL-MICHALSKA
Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych WSE UAM
Kierownik Zakładu Socjopedagogicznych Problemów Młodzieży

PROFESOR DR HAB. ZBIGNIEW KWIECIŃSKI (1941–2024) –
WSPOMNIENIE WYGŁOSZONE
NA POSIEDZENIU WYDZIAŁU I PAN

Spółeczność Wydziału I Polskiej Akademii Nauk i jego Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN oraz Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i innych ośrodków akademickiej pedagogiki w Polsce ogarnął smutek, pożegnaliśmy bowiem wielkiego umysłem naukowca – Profesora Zbigniewa Kwiecińskiego.

Odszedł Uczony należący do grona najwybitniejszych polskich pedagogów, socjologów edukacji, obecny w życiu naukowym licznych badaczy, a także wielu polskich uniwersytetów, oddany służbie naszej akademickiej Rodzinie i odwiecznym ideałom poszukiwania prawdy naukowej, członek rzeczywisty PAN, członek KNP PAN, członek Komitetu Prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium PAN, naukowiec czterokrotnie wyróżniony najwyższą godnością akademicką, jaką jest doktorat honoris causa, animator toruńskich, poznańskich, olsztyńskich, wrocławskich seminariów naukowych, inicjator i współorganizator jedenastu ogólnopolskich zjazdów pedagogicznych, nieustrudzony akademik. Założyciel i pierwszy Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu, który przybył do Poznania na Uniwersytet im. Adama Mickiewicza na zaproszenie Profesora Jerzego Brzezińskiego. Swoją wysoką pozycję i prestiż Wydział zawdzięcza właśnie imponującym początkom pod kierownictwem Profesora Zbigniewa Kwiecińskiego, który zainicjował intensywny rozwój poznańskiej akademickiej pedagogiki. Poznański Wydział Studiów Edukacyjnych stał się liczącym w kraju silnym kadrowo ośrodkiem naukowo-badawczym i dydaktycznym.

Historia nauki kreślona piórem Profesora Zbigniewa Kwiecińskiego zna wiele przykładów obecnych i nieobecnych dyskursów, które stymulowały badania naukowe, inspirowały do stawiania odważnych hipotez i prowadziły do

nowych rozstrzygnięć – co jest szczególnie ważne dla rozwoju nauki. Z tego też względu ponad 20-letnie bardzo aktywne wspieranie przez Profesora Zbigniewa Kwiecińskiego otwarcia się pedagogiki polskiej na nurty dotychczas dla niej trudno dostępne należy uznać za jedno z najwybitniejszych osiągnięć. Na szczególną uwagę zasługują prowadzone przez Profesora seminaria w ramach cyklu *Nieobecne dyskursy*. W seminariach uczestniczyli przedstawiciele licznych ośrodków akademickich z Polski i ze świata, których przyciągał autorytet Profesora Zbigniewa Kwiecińskiego. Uczestniczenie w nich miało wyjątkową wartość poznawczą. Wielu z nas zachowuje wspólne rozmowy, dysputy naukowe w pamięci po dziś dzień.

Pan Profesor Zbigniew Kwieciński postrzegany był jako uczony odważny, zaangażowany, o wyrobionym instynkcie społecznym. W latach 80. XX wieku współpracował z oświatową opozycją demokratyczną. Za próbę obrony Profesora Leszka Nowaka przed represjami był w 1985 roku oskarżony i skazany na karę siedmiu miesięcy więzienia (w zawieszeniu).

Zbigniew Kwieciński był autorem wielu ekspertyz i esejów zaangażowanych na rzecz demokratyzacji oświaty i szkoły w Polsce. W przypadku Profesora Jego ludzka czasowość była wypełniona imponującą aktywnością naukową, ogromnym zaangażowaniem w badania naukowe, zwłaszcza te dotyczące:

- funkcjonowania szkoły i oświaty;
- funkcjonowania podsystemów oświaty i wychowania w Polsce;
- głównych kierunków pedagogiki współczesnej i nurtów obocznych;
- związków wykształcenia z jakością życia i aktywnością życiową (z imponującymi badaniami podłużnymi – wieloletnimi badaniami tej samej zbiorowości rozpoczętymi w 1972 roku, a zakończonymi w 2017).

W swych socjologiczno-pedagogicznych podróżach Profesor Zbigniew Kwieciński nie stronił od działalności eksperckiej, doradczej, recenzenckiej. Środowisko pedagożek i pedagogów – z racji imponującej wiedzy merytorycznej, głębi i doniosłości uzyskanych przez Profesora wyników badań – bardzo wiele zyskało dzięki tym formom eksperckiej oceny. I za to jesteśmy Panu Profesorowi bardzo wdzięczni.

Imponująca była działalność Profesora Zbigniewa Kwiecińskiego na rzecz rozwoju naukowego kadry, która nierzadko pozostawia dzisiaj bardzo rozpoznawalny i głęboki własny trop w nauce. Ślady ogromnych zasług dla nauki, które pozostawił Profesor Zbigniew Kwieciński, nie należą tylko do przeszłości, należą również do teraźniejszości i przyszłości. Zbigniew Kwieciński – Mistrz i Nauczyciel – żyje nadal nie tylko w swoich dziełach, ale i uczennicach, uczniach oraz ich pamięci i wspomnieniach. W owocach swoich wysiłków – w wymiarze akademickim, prac w ramach PAN i Komitetu Nauk Pedagogicznych, WSE UAM czy też w wymiarze koleżeńskim i przyjacielskim.

Wydział I Polskiej Akademii Nauk, Komitet Nauk Pedagogicznych PAN i WSE UAM mają liczne powody, aby wyrazić słowa podziękowania za wielki wkład Pana Profesora w rozwój akademickiej pedagogiki, rozwój kolejnych pokoleń przedstawicieli nauk społecznych i humanistycznych.

Pan Profesor Zbigniew Kwieciński na zawsze pozostanie w naszej pamięci nie tylko jako Mistrz wielu pokoleń polskich pedagogów i socjologów, których zaraził umiłowaniem do wiedzy w zakresie socjopatologii edukacji; studiami nad awangardowymi nurtami pedagogiki współczesnej i przemianami pedagogiki polskiej na tle przemian systemowych, ale także jako Badacz, który czerpał inspirację od swych nauczycieli, o których zawsze pamiętał – Profesorów: Kazimierza Sośnickiego, Ludwika Bandury czy też Bogdana Suchodolskiego.

Profesor Zbigniew Kwieciński pozostanie w naszej wdzięcznej pamięci! Środowisko całej Polski straciło wybitnego naukowca – intelektualistę w najgłębszym sensie tego słowa, obywatela autentycznie zatroskanego o politykę oświatową i jakość edukacji w Polsce.

